

Uppföljande granskning

Härryda kommun

Revisionsrapport
Februari 2024

Johanna Larsson, revisionskonsult
Julia Dieckelman, revisionskonsult
Marie Lindblad, certifierad kommunal revisor

Innehållsförteckning

1.	Inledning	03
2.	Granskningsresultat	05
	Kommunens arbete med att beakta barnkonventionen	06
	Välfärdsnämndens styrning och uppföljning av arbetsmarknadsverksamheten	14
	Granskning av fastighetsunderhåll	19
	Granskning av intern kontroll i intäktprocessen	26
3.	Revisionell bedömning	31

1

Inledning

Inledning

Bakgrund

Revisorerna i Härryda kommun granskar årligen delårsbokslut och årsredovisning, samt genomför fördjupade granskningar utifrån en risk- och väsentlighetsanalys. De granskningar som revisionen genomför innehåller ofta förslag på åtgärder som bör genomföras. Dessa åtgärder varierar i omfattning och därmed också i tid för genomförande. En viktig del av revisionens arbete är därför att följa upp tidigare genomförda granskningar för att se om åtgärder vidtagits med anledning av dessa och om den granskade organisationen beaktat noterade brister, synpunkter och förslag.

Enligt SKR:s styrdokument *God revisionssed i kommunal verksamhet 2018* påtalas även vikten av att följa upp de granskningar revisorerna gjort under året. Genom att regelbundet följa upp genomförda granskningar ges svar på om åtgärder med anledning av revisorernas kritik och rekommendationer har tagits i beaktande. SKR skriver vidare att uppföljningen kan genomföras som en särskild granskningsinsats med skriftlig rapport. Uppföljningen ger också underlag för att bedöma om det finns anledning till förnyad granskning, och blir därmed en grund för riskanalysen inför kommande års revisionsplanering.

Mot bakgrund av detta har kommunens revisorer beslutat att genomföra en uppföljning av de fördjupade granskningar som genomfördes under 2021.

Syfte och frågeställningar

Syftet med granskningen är att bedöma om granskade nämnder och kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och de åtgärdsförslag som lämnats i genomförda granskningar.

Granskningen har sin utgångspunkt i följande revisionsfrågor:

- Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?
- Har synpunkterna och förslagen åtgärdats?

Avgränsning

Granskningen avser uppföljning av ett urval av granskningar genomförda 2021. Totalt görs en uppföljning av 4 granskningar:

- Granskning av kommunens arbete med att beakta barnkonventionen
- Granskning av välfärdsnämndens styrning och uppföljning av arbetsmarknadsverksamheten
- Granskning av fastighetsunderhåll
- Granskning av intern kontroll i intäktprocessen

Metod

Granskning har skett genom:

- Genomgång av revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder som angetts i lämnade revisionsrapporter och tillhörande missivbrev, samt genomgång och granskning av yttranden som revisorerna erhållit.
- Utskick av skriftliga frågor till förvaltningen samt genomgång av svar
- Inhämtande av kompletterande underlag för granskning och verifiering av genomförda åtgärder och utveckling samt övrig materialinsamling nödvändig för att fånga statusen för respektive granskning.
- Intervjuer har genomförts med:
 - Ekonomichef
 - Redovisningschef
 - Utvecklingschef
 - Verksamhetsutvecklare, Sektorn för utbildning, kultur och fritid
 - Verksamhetschef elevhälsa och utveckling
 - Sektorschef Teknik och förvaltningsstöd
 - Fastighetschef
 - Verksamhetschef Härryda framtid
 - Enhetschef Arbetsmarknadsenheten

Intervjuade har beretts möjlighet att sakgranska ett utkast av rapporten.

Rapporten är kvalitetssäkrad av Marie Lindblad, certifierad kommunal revisor, i enlighet med PwCs interna riktlinjer.

2

Granskningsresultat

Kommunens arbete med att beakta barnkonventionen

Granskning av kommunens arbete med att beakta barnkonventionen genomfördes under 2021.

I granskningen gällande kommunens arbete med att beakta barnkonventionen bedömdes kommunstyrelsens ledning, styrning och uppföljning *inte helt* ändamålsenlig utifrån ett barnrättsperspektiv.

De brister som framkom i granskningen var följande:

- Det saknas ett tydligt barnrättsperspektiv i kommunens centrala styrdokument
- Kommunen har inte säkerställt former för bedömning av barnets bästa
- Ungdomsrådet är inte tillräckligt delaktiga i kommunens beslutsprocesser
- Det saknas en kompetensutvecklingsplan utifrån en analys av behov och vilka funktioner, inklusive förtroendevalda, som bör utbildas inom barnkonventionen
- Barnrättsarbetet och dess effekter följs inte upp

Utifrån ovanstående brister lämnades fem rekommendationer till kommunstyrelsen.

Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?

Iakttagelser

PwC har på uppdrag av Härryda kommuns förtroendevalda revisorer under revisionsår 2021 genomfört en granskning av kommunens arbete med att beakta barnkonventionen. Revisorerna överlämnade 2020-12-07 revisionsrapport med tillhörande missiv till kommunstyrelsen.

Kommunstyrelsen behandlade revisionsrapport med tillhörande missiv på sammanträdet 2021-08-26 § 289. Kommunstyrelsen beslutade att notera förvaltningens svar och godkänna de åtgärder som förvaltningen redovisat med anledning av revisorernas granskning.

Av kommunstyrelsens yttrande framgår följande:

- Kommunstyrelsen delar bedömningen om behovet av en tydligare styrning i kommunens barnrättsarbete.
- Handboken för ärendehantering uppfyller ett första steg i att säkerställa former för bedömning av barnets bästa i beslutsprocesser, den bör dock kompletteras med ett metodstöd.
- Förvaltningen delar revisionens bedömning att ungdomsrådets roll som remissinstans behöver förtydligas/stärkas.
- Den kommunövergripande arbetsgruppen för implementering av barnkonventionen har bland annat till uppgift att ta fram en kompetensutvecklingsplan för ändamålet.
- Förvaltningen bedömer att Lupp-enkäten (Lokal uppföljning av ungdomspolitik) behöver kompletteras med ett systematiskt uppföljningsarbete.

Bedömning

Ja.

Bedömningen baseras på att kommunstyrelsen har besvarat revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder. Samtliga av rekommendationerna har besvarats.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats? Sida 1/4

lakttagelser

Rekommendation 1: Inkludera ett tydligt barnrättsperspektiv i centrala styrdokument

Vid förra granskningen gavs rekommendationen om att kommunens centrala styrdokument, så som verksamhetsplan och budget, bör utformas ytterligare för att styra mot att barnrättsperspektivet ska genomsyra kommunens arbete.

I kommunstyrelsens yttrande delas bedömningen gällande behovet av en tydligare styrning i kommunens barnrättsarbete och arbetade för att barnrättsperspektivet skall komma till uttryck på ett tydligare sätt, till exempel i verksamhetsplaner.

I inkomna svar på skriftliga frågor framgår att de centrala styrdokumenterna ännu inte är systematiskt utformade för att styra mot att ett barnrättsperspektiv genomsyrar hela kommunens arbete, men att vissa områden lyfter barnrätt. Vidare redogörs exempel på styrdokument som innefattar ett barnrättsperspektiv, där ett av dem är socialnämndens verksamhetsplan 2022-2024. Det framgår också att kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2024–2026 beskriver att den policy som tas fram ska ge tydlighet och ramar för att ytterligare utveckla och förstärka arbetet med barnrätt. Ett ytterligare exempel på styrdokument där barnrätt lyfts är det hållbarhetsstrategiska programmet för Härryda kommun (2023–2035) som antogs våren 2023. Programmet beskriver att kommunen ska nå de globala målen kopplade till demokrati och delaktighet (4,5,10,12 och 16), exempelvis genom att: "Använda ett rättighetsbaserat arbetssätt för att säkerställa jämställd och jämlik tillgång till välfärd och rättssäkra bedömningar/beslut. Särskild hänsyn ska tas till barns rättigheter."

I mål, inriktning och budget 2023 för Härryda kommun under avsnitt prioriterade mål och inriktningar för 2023 på kommunövergripande nivå, under rubrik social hållbarhet, framgår en skrivelse: "Härryda kommun skall aktivt arbeta för att våra medborgare skall känna framtidstro och att de kan påverka det samhälle som de lever i. Det är viktigt att bygga ett hållbart samhälle för alla. Vi sätter särskilt fokus på barn och unga. En barnkonsekvensanalys ska göras vid varje beslut som kan tänkas påverka kommande generationer.". Detta stycket är ett ytterligare exempel på hur Härryda kommun lyft in barnrättsperspektivet i ett centralt styrdokument.

Vidare framgår av inkomna svar på de skriftliga frågorna att det pågår ett arbete med att ta fram ett övergripande policydokument utifrån barnkonventionen och barnrättsperspektivet. Enligt kommunstyrelsens verksamhetsplan för 2024-2026 ska detta dokument färdigställas under 2024. Verksamhetsplanen beskriver att: "Policyn ger tydlighet och ramar för att ytterligare utveckla och förstärka arbetet med barnrätt, bland annat vad gäller kunskap och arbetsmetoder." I dagsläget har ett utkast tagits fram och bedöms vara redo för beslut i kommunstyrelsen under våren 2024, för granskningen har vi tagit del av utkastet. Vid intervju framgår att det kan bli aktuellt att ta fram en kompletterande handlingsplan utifrån det övergripande policydokumentet.

Vid intervju framgår att det pågående arbetet med framtagandet av policyn utförs av en medarbetare vid kansliet. Det material som medarbetaren utgår från är bland annat omvärldsbevakning (jämförelse med andra kommuner), interna och externa diskussioner, avstämning med socialtjänstens företrädare och kommunalråden. Dessutom har den tvärsektionella arbetsgruppen haft möjlighet till insyn och ungdomsrådet informerats om framtagandet av policyn. Genom den process som ägt rum under policyns utformning och med dess tvärsektionella involvering kommer, enligt representanterna från Härryda kommun, barnrättsperspektivet genomsyra det styrdokument som ännu inte är fastslaget.

I den tidigare granskningen framgår att i barnrättssamordnarens uppdragsbeskrivning ingick framtagande av strukturer och rutiner för barnrättsarbete. Vid tid för förra granskningen var arbetet pågående. I de skriftliga svaren framgår att barnrättssamordnaren har sedan dess bildat en tvärsektionell arbetsgrupp för implementering av barnkonventionen i kommunen. Gruppens syfte är att utveckla och sprida gott arbete utifrån barnkonventionen, samt fungera som en kanal för informations- och metodspridning. I arbetsgruppen ingår representanter från samtliga sektorer. Initialt träffades gruppen någon gång per termin men frekvensen av möten har successivt ökat och under 2023 har gruppen träffats månadsvis.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats? Sida 2/4

Rekommendation 2: Säkerställa former för bedömning av barnets bästa, såsom stöd för barnkonsekvensanalyser, i kommunens beslutsprocesser

Vid förra granskningen gavs rekommendationen om att implementera arbetssätt för att systematiskt ta tillvara på barnets bästa i kommunstyrelsens arbets- och beslutsprocesser.

I kommunstyrelsen yttrande bedöms handboken för ärendehantering uppfylla ett första steg i att säkerställa former för bedömning av barnets bästa i kommunens beslutsprocesser. Handboken bör dock kompletteras med ett metodstöd för handläggare vid genomförande av till exempel barnkonsekvensanalyser.

I inkomna svar på skriftliga frågorna framgår att det inte tagits fram en sammanhållen övergripande struktur i kommunen för att säkerställa bedömning av barnets bästa i samtliga beslutsprocesser som berör barn. Likt kommunstyrelsen yttrande av revisionsrapporten tillämpas idag handboken *Så skriver vi tjänsteskrivelser* för ärendehantering som ska behandlas politiskt i nämnden avseende utbildning, kultur och fritid, socialnämnden, kommunstyrelsen och kommunfullmäktige. I handboken framgår det att "Om förslaget påverkar barn ska det föregås av en bedömning av vilka konsekvenser beslutet kan få för det enskilda barnet eller barn i grupp. Beslutsunderlaget behöver motivera vad barns bästa bedöms vara, hur bedömningen har genomförts och hur barns bästa har bedömts gentemot andra intressen.". I handboken återfinns även sex frågor kopplat till bedömning av barnets bästa. Under intervju framgår att tjänsteskrivelser med bedömning av barnets bästa i form av barnkonsekvensanalyser förekommer väldigt sällan för kommunstyrelsens och samtliga nämnders beslutsunderlag.

Vidare framgår det av skriftliga svar att arbetsgruppen har tagit fram ett stödverktyg/mall för att kunna genomföra bedömning av barnets bästa i beslutsprocesser. Mallen har spridits via arbetsgruppen och diskuterats vid ett flertal interna utbildningarna. Samtliga medlemmar i arbetsgruppen har under hösten 2023 genomfört Sveriges kommuner och regioners (SKR) barnrättsstrategsutbildning. Genom utbildningen har kompetensen kring prövningar av barnets bästa fördjupats inom förvaltningen och mallen uppdateras nu utifrån de senaste rekommendationer från SKR. Ansvaret för och systematiken kring prövningarna förväntas också komma att stärkas av det planerade policydokumentet kring barnrätt.

Under intervju framgår att det stödverktyg/mall som tagits fram praktiskt används mer inom utbildningsförvaltningen eftersom det finns en tydligare koppling mellan dessa verksamheter och barnrättsarbetet. Det finns inga mätbara resultat av stödverktyget/mallen men intrycket är positivt. Det råder en enighet under intervjun att stödverktyget/mallen behöver anpassas till varje enskild verksamhet, särskilt de verksamheter där koppling med verksamhetens syfte och barnrättsarbetet inte är lika tydligt.

Rekommendation 3: Fortsätta utveckla former för barns och ungas rätt till delaktighet och tydligare koppla ungdomsrådet till beslutsprocesser

Vid förra granskningen gavs rekommendationen om att fortsätta utveckla former för barns och ungas rätt till delaktighet, att tydligare koppla ungdomsrådet till beslutsprocesser och tydliggöra rådets plats i den kommunövergripande strukturen samt att dess roll som remissinstans.

I kommunstyrelsen yttrande delas bedömningen med revisorerna men de tillägger att det pågick en översyn av arbetssätten för kommunens samtliga råd, där ungdomsrådet ingår. Samtidigt arbetar förvaltningen med utveckling av andra former för barn och ungas delaktighet, exempelvis genom Myndigheten för Ungdoms- och Civilsamhällesfrågors ungdomsenkät LUPP (Lokal Uppföljning av Ungdomspolitik).

I inkomna svar på de skriftliga frågorna framgår att det sedan granskningen 2021 även möjliggjorts att vara representant i ungdomsrådet från så kallade gårdsråd, råd för ungas inflytande kopplade till kommunens öppna mötesplatser för unga. Ungdomsrådet samlas fortsatt vid minst fyra tillfällen per år och ungdomarna i rådet har dessutom förberedande möten inför rådsmötet. Detta beskrivs som ett utvecklingsarbete som tar fasta vid varierande gruppkonstellationer, metoder och frågeställningar, ungdomarna gör detta i samråd med verksamhet-/metodutvecklare och/eller fritidsledare. Rådet har framförallt påtalat behovet av att se över ungdomsrådsinstruktionen eftersom granskningen 2021 konstaterade frånvaron av en tydlig koppling mellan ungdomsrådet och kommunens beslutsprocesser. Förvaltningen och ungdomsrådet tar i dagsläget fram en instruktion som ska presenteras för kommunstyrelsen i maj 2024. Det sker även en översyn av ungdomsrådets årshjul, detta görs bland annat för att möjliggöra att ungdomsrådet, likt övriga invånarråd, får möjlighet att göra inspel i kommunens budgetprocess.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats? Sida 3/4

Vidare framgår av inkomna svar på skriftliga frågor att under hösten 2023 anordnades elevrådsutbildningar med utgångspunkt i barnkonventionen. Likaledes har de årliga elevskyddsombudsutbildningar förankrats i barnrättsarbete. Även LUPP-enkäten har tydligare kopplats till kommunens barnrättsarbete och uppdraget kring enkäten har placerats under den tvärsektionella arbetsgruppen för barnkonventionen för att förankra och analysera arbetet brett. Genom resultatet av LUPP-enkäten har det fattats beslut om att ytterligare utveckla möjligheten till inflytande och delaktighet för ungdomar i kommunen, till exempel genom digitala mötesplatser/kanaler. Med hänsyn till omvärldsbevakning och samtal inom både ungdomsrådet och förvaltningen, har det under hösten 2023 genomförts workshops med samtliga elevråd i de kommunala skolor. Utgångspunkten för workshopen har varit att anpassa kommunens hemsida till en liknande hemsida för ungdomar. Elevrådsrepresentanter har uppmuntrats lämna förslag på innehåll till sidan inklusive former och verktyg för dialog och möjlighet till inflytande. Nästa steg i arbetet är att bearbeta förslagen tillsammans med ungdomsrådet.

Rekommendation 4: Upprätta en kompetensutvecklingsplan utifrån en analys av behov och vilka funktioner, inklusive förtroendevalda, som bör utbildas i barnkonventionen

Vid förra granskningen gavs rekommendationen om att den kommunövergripande arbetsgruppen för implementering av barnkonventionen har till uppgift att ta fram en kompetensutvecklingsplan för ändamålet. Planen ska innehålla en analys av behov och vilka funktioner inom förvaltningen som bör utbildas i barnkonventionen. Detta gäller även för förtroendevalda.

I kommunstyrelsens yttrande framgår att arbetsgruppen för barnkonventionen har till uppgift att ta fram en kompetensutvecklingsplan för implementeringen av barnkonventionen. Planen ska innehålla en analys av behov och vilka funktioner som förvaltningen och förtroendevalda bör utbildas inom.

I inkomna svar på skriftliga frågor framgår att det tagits fram en kompetensutvecklingsplan utifrån en prioriteringsordning kring vilka funktioner och tjänster som ansågs viktiga att utbilda för att påbörja kommunens systematiska barnrättsarbete. Kompetensutvecklingsplanen har tagits fram i samarbete med arbetsgruppen. Utöver de initialt prioriterade utbildningarna har det även tillkommit utbildningar utifrån förfrågningar från verksamheter.

För granskningen har vi tagit del av en sammanställning av planerade och genomförda utbildningsinsatser 2021-2023, där det framgår att det genomförts utbildning för förtroendevalda i förvaltningen.

Rekommendation 5: Systematiskt följa upp och utvärdera barnrättsarbetet och dess effekter

Vid förra granskningen gavs rekommendationen till kommunstyrelsen om att systematiskt följa upp och utvärdera barnrättsarbetet och dess effekter.

I kommunstyrelsens yttrande framgår att det planeras att barnrättsarbetet tydligare ska ingå i nämndernas verksamhetsplaner vilket möjliggör för systematiskt uppföljning och utvärdering av kommunens barnrättsarbete.

I inkomna svar på skriftliga frågor framgår att det inte tagits fram ett systematiskt uppföljningsarbete som är uttalat kopplat till barnrättsarbetet. Vidare framgår att områden kopplat till barnrätt nämns i verksamhets- och sektorsplaner och återrapporteras där utefter. Under intervju framgår att det vore önskvärt att genomföra en samlad uppföljning av barnrättsarbetet utöver det som följs upp genom verksamhets- och sektorsplaner. Vidare framförs förhoppningen att uppföljningen av barnrättsarbetet genomsyrar ordinarie uppföljningsprocess för att undvika för många separata uppföljningar av olika områden. Verksamhets- och sektorsplaner skiljer sig åt när det kommer till arbetsförfarandet med barnrättsfrågan, vilket försvårar den systematiska utvärderingen och uppföljningen. Förtroendevalda har utbildats i barnkonventionen under våren 2023 med anledning av den nya mandatperioden 2022-2026. Därutöver har kommunstyrelsen inte informerats under sammanträden om det pågående barnrättsarbetet i Härryda kommun under 2023.

För granskningen har vi gått igenom kommunstyrelsens verksamhetsberättelse för 2021 och 2022 samt årsredovisning 2021 och 2022 för Härryda kommun. I verksamhetsberättelse 2021 görs ingen uppföljning av barnrättsarbetet och dess effekter. I verksamhetsberättelse 2022 framgår att arbetet med implementering av barnrättsperspektivet fortsätter, det redogörs bland annat för att en kommunövergripande arbetsgrupp har bildats och att en treårsplan för hur arbetet ska genomföras har tagits fram. I årsredovisning 2021 redogörs för implementering av barnkonventionen, inriktningen under 2021 har varit att identifiera områden där sektorerna fattar beslut som berör barn, skapa en plan för grundutbildning samt en mall för barnkonsekvensanalys. I årsredovisning 2022

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats? Sida 4/4

redovisas hur välfärdsnämnden arbetar med barnkonventionen.

Vidare framgår från intervju att det övergripande policydokumentet inte är tänkt till att beskriva hur själva barnrättsarbetet kommer utvärderas eller följas upp inom Härryda kommun.

Bedömning

Delvis.

Bedömningen baseras på att förvaltningen arbetar aktivt med att åtgärda de rekommendationer som lämnats i den tidigare granskningen. En rekommendation är genomförd avseende kompetensutvecklingsplan. För resterande fyra rekommendationer pågår arbete och det krävs fortsatt implementering för att exempelvis säkerställa att former för bedömning av barnets bästa används i tjänsteskrivelser och att barnkonsekvensanalyser genomförs. Vidare behöver kommunstyrelsen fortsatt arbeta vidare med rekommendationen om att systematiskt följa upp och utvärdera barnrättsarbetet och dess effekter.

Sammanfattning av åtgärdade rekommendationer sida 1/2

Rekommendation	Rekommendation genomförd
<p>Rekommendation 1 Inkludera ett tydligt barnrättsperspektiv i centrala styrdokument</p>	<p>Rekommendationen är delvis genomförd. Sedan den tidigare granskningen har barnrättsperspektivet införts i sektors- och verksamhetsplaner. Barnrättsperspektiv framgår även i hållbarhetsstrategin. I dagsläget pågår arbetet med att ta fram ett övergripande policydokument utifrån barnkonventionen och barnrättsperspektivet som planeras vara redo för beslut i kommunstyrelsen våren 2024.</p>
<p>Rekommendation 2 Säkerställa former för bedömning av barnets bästa, såsom stöd för barnkonsekvensanalyser, i kommunens beslutsprocesser</p>	<p>Rekommendationen är delvis genomförd. I handbok för tjänsteskrivelser framgår att "Om förslaget påverkar barn ska det föregås av en bedömning av vilka konsekvenser beslutet kan få för det enskilda barnet eller barn i grupp. Beslutsunderlaget behöver motivera vad barns bästa bedöms vara, hur bedömningen har genomförts och hur barns bästa har bedömts gentemot andra intressen.". I handboken återfinns sex frågor kopplat till bedömning av barnets bästa. Däremot framgår vid intervju att tjänsteskrivelser som går till styrelse och nämnder sällan innehåller en bedömning av barnets bästa.</p> <p>Utöver detta finns en mall/stödverktyg för barnkonsekvensanalyser, dock behöver denna anpassas till respektive verksamhet och fortsätta att implementeras. Kompetensen kring barnkonsekvensanalyser bedöms ha ökat genom att representanterna i den tvärsektoriella arbetsgruppen för barnkonventionen har under hösten 2023 genomfört SKR:s barnrättsstrateg utbildning.</p>
<p>Rekommendation 3 Fortsätta utveckla former för barns och ungas rätt till delaktighet och tydligare koppla ungdomsrådet till beslutsprocesser</p>	<p>Rekommendationen är delvis genomförd. Kommunen fortsätter att utveckla former för barn och ungas rätt till delaktighet, bland annat genom införandet av gårdsråd samt framtagandet av ungdomsrådsinstruktionen, som tydliggör kopplingen mellan ungdomsrådet och beslutsprocesser. En översyn av ungdomsrådets årshjul är planerad för att rådet ska ges insyn i budgetprocessen.</p> <p>Det pågår ett arbete med att utveckla möjligheten till inflytande och delaktighet för ungdomar i kommunen, genom digitala mötesplatser/kanaler.</p>

Sammanfattning av åtgärdade rekommendationer sida 2/2

Rekommendation	Rekommendation genomförd
Rekommendation 4 Upprätta en kompetensutvecklingsplan utifrån en analys av behov och vilka funktioner, inklusive förtroendevalda, som bör utbildas i barnkonventionen	Rekommendationen är genomförd. Förvaltningen har upprättat en kompetensutvecklingsplan utifrån en prioriteringsordning på vilka funktioner och tjänster som anses viktiga för att planera kommunens systematiska barnrättsarbete.
Rekommendation 5 Systematiskt följa upp och utvärdera barnrättssarbetet och dess effekter	Rekommendationen är delvis genomförd. Förvaltningen har inte utformat ett systematiskt uppföljningsarbete som är kopplat till barnrättsarbete, däremot ska barnperspektiv ingå i sektors- och verksamhetsplaner och arbetet följs upp där utefter. Vi kan se en viss spårbarhet av uppföljning av barnrättsarbetet i verksamhetsberättelser och årsredovisningar, däremot saknas en systematik för att utvärdera barnrättsarbetet och dess effekter.

Välfärdsnämndens styrning och uppföljning av arbetsmarknadsverksamheten

Granskning av välfärdsnämndens styrning och uppföljning av arbetsmarknadsverksamheten genomfördes år 2021.

I den uppföljande granskningen avseende styrning och uppföljning av arbetsmarknadsverksamheten bedömdes att välfärdsnämnden *inte helt* säkerställer en ändamålsenlig styrning och uppföljning av arbetet för att nå individer som uppbär försörjningsstöd till egen försörjning.

De brister som framkom i granskningen var följande:

- De politiska inriktningarna kopplas inte till indikatorerna så att de uppsatta målen går att följa upp årligen
- Det saknas en samlad uppföljning och bedömning av de två politiska inriktningarnas utfall i delårs- och årsbokslut

Utifrån ovanstående brister lämnades två rekommendationer till välfärdsnämnden.

Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?

Iakttagelser

PwC har på uppdrag av Härryda kommuns förtroendevalda revisorer under revisionsår 2021 genomfört en granskning av välfärdsnämndens styrning och uppföljning av arbetsmarknadsverksamheten. Revisorerna överlämnade 2021-06-07 revisionsrapport med tillhörande missiv till välfärdsnämnden.

Välfärdsnämnden behandlade revisionsrapport med tillhörande missiv på sammanträdet 2021-08-25 § 205. Välfärdsnämnden beslutade att notera förvaltningens svar och godkänna de åtgärder som förvaltningen redovisat med anledning av revisorernas granskning.

Av yttrandet på granskningen framgår att förvaltningens bedömning är att de rekommendationer som revisionsrapporten framför är antingen redan implementerade eller är inplanerade att vidtas inför verksamhetsåret 2022.

Bedömning

Ja.

Bedömningen baseras på att välfärdsnämnden har besvarat de synpunkter och förslag till åtgärder som lämnats i revisionsrapporten med tillhörande missiv. Samtliga rekommendationer har besvarats av nämnden.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats? Sida 1/2

lakttagelser

Rekommendation 1: Se över målstyrningen av arbetsmarknadsverksamheten så att uppföljningen av de politiska inriktningarna kopplas till indikatorer som medger att de faktiska målen går att följa upp årligen och står i harmoni med de politiska inriktningarna.

Vid förra granskningen gavs rekommendationen om att välfärdsnämnden bör se över målstyrningen av arbetsmarknadsenheten så att uppföljningen av de politiska inriktningarna kopplas till indikatorer som medger att de faktiska målen går att följa upp årligen och står i harmoni med de politiska inriktningarna.

I välfärdsnämndens yttrande på granskningen framgår att de bedömer att de redan uppfyller denna rekommendation. Vidare framgår att Arbetsmarknadsenheten styrs av följande två politiska inriktningar;

- Kostnader för ekonomiskt bistånd ska minska
- Verksamheten ska arbeta för att Härryda kommun ska ha lägst andel arbetslösa och lägst andel hushåll beroende av försörjningsstöd i Sverige i enlighet med ambitionen med Härryda framtid

Målen är enligt förvaltningens svar mätbara och tydliga. Dessutom framgår att välfärdsnämnden i januari 2021 beslutade om en kvartalsvis uppföljning av målen där det anges huruvida målen är uppfyllda, delvis uppfyllda eller ej uppfyllda. Detta innefattar uppföljning i delårs- och i årsbokslut (verksamhetsberättelse). Vidare framgår av nämndens yttrande att kvalitetsindikatorerna, så som de redovisas till nämnd, under våren 2021 har ändrats till att mäta en andel, en procentsats. En översyn av kvalitetsindikatorerna i verksamhetsplanen gällande arbetsmarknadsverksamheten är planerad under hösten 2021 inför 2022.

Under intervju framgår att målstyrningen av arbetsverksamheten utgår från grunduppdraget för Härryda framtid, som kan utläsas i Härryda framtids verksamhetsplan 2023: Verksamheten bygger på idén om alla kommuninvånarens möjlighet till arbete, studier och egenförsörjning. Eftersom målstyrningen för arbetsverksamheten förhåller sig till grunduppdraget så är det grunduppdraget som följs upp inom förvaltningen. Den årliga uppföljningen består bland annat av informationstal och kvalitetsindikatorer i samband med bokslutet.

Utöver grunduppdraget finns politiska inriktningar som förvaltningen måste ta hänsyn till, och dessa varierar beroende på den politiska styrningen i kommunen. Det politiska uppdraget för Härryda framtid är sedan år 2020: Verksamheten ska arbeta för att Härryda kommun ska ha lägst andel arbetslösa och lägst andel hushåll beroende av försörjningsstöd i Sverige i enlighet med ambitionen med Härryda framtid.

Välfärdsnämnden finns inte längre sedan 1 januari 2023 och Härryda framtid inklusive Arbetsmarknadsenheten tillhör socialnämndens verksamhetsområde, därav inkluderas även socialnämndens mål, politiska inriktningar och uppföljning för arbetsmarknadsverksamheten för år 2023 i granskningen. I socialnämndens verksamhetsplan 2023 framgår den politiska inriktningen för Härryda framtid samt socialnämndens mål och inriktning för Härryda framtid, som är följande: Satsningarna på förebyggande arbete skall öka.

Sedan Härryda framtid bytte nämndstillhörighet till socialnämnden har förvaltningen infört uppföljning av grunduppdraget genom fem kvalitetsprognoser per år. Kvalitetsprognoserna tas fram internt inom förvaltningen som en del av kvalitetsarbetet och redovisas inte till nämnden. För granskningen har vi har tagit del av tre kvalitetsprognoser, eftersom två prognoser ställdes in på grund av sjukdom. Av de kvalitetsrapporter vi tagit del av fokuserar en på avvikelserapportering, en på säkerställande och prognos av påbörjat processarbete och en fokuserar på kvalitetsindikatorer kopplade till grunduppdraget.

I den tidigare granskningen konstaterades att kvalitetsindikatorerna mättes i antal. Nu jämförs andelar istället för antal. Enligt intervju redovisas kvalitetsindikatorer för nämnd årligen sedan 2023, tidigare redovisades kvalitetsindikatorerna två gånger per år. Vidare framgår från intervju att kvalitetsindikatorer är ett mått på vilka resultat verksamheten når. Dessa jämförs med resultaten från tidigare års utfall på kvalitetsindikatorerna och redovisas tillsammans med utbetalt försörjningsstöd samt arbetslöshetssiffrorna. Vi kan inte verifiera detta utifrån att vi inte kunnat ta del av socialnämndens verksamhetsberättelse för 2023.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats? Sida 2/2

Rekommendation 2: Gör en samlad uppföljning och bedömning av de politiska inriktningarnas utfall för arbetsmarknadsverksamheten i delårs- och årsbokslut.

Vid förra granskningen gavs rekommendationen om att välfärdsnämnden bör göra en samlad uppföljning och bedömning av de två politiska inriktningarnas utfall för arbetsmarknadsverksamheten i delårs- och årsbokslut.

I välfärdsnämndens yttrande framgår att gällande nämndens uppföljning och bedömning av de två politiska inriktningarnas utfall har nämnden vid tidigare redovisningar konstaterat att inga åtgärder behöver vidtas. Förvaltningen följer genom den nya uppföljningsmodellen upp målen fyra gånger per år, vilket även redovisas för nämnden. Nämnden får därför förutom delårs- och årsbokslut, via kvalitetsuppföljningarna, ytterligare möjlighet att välja att notera informationen eller komma med åtgärder.

För granskningen har vi tagit del av välfärdsnämndens verksamhetsberättelse 2021 där det framgår återrapportering av grunduppdraget genom informationstal och kvalitetsindikatorer samt uppföljning av de två politiska inriktningarna. Likt tidigare granskning framgår ingen bedömning om informationstalen, uppdragen eller kvalitetsindikatorerna är uppfyllda eller inte. Det framgår dock att kostnader för ekonomiskt bistånd har minskat jämfört med föregående år. Den politiska inriktningen - att Härryda kommun ska ha lägst andel arbetslösa och lägst andel hushåll beroende av försörjningsstöd i Sverige - varken presenteras eller utvärderas i förhållande till riket.

I välfärdsnämndens delårsrapport per augusti 2022 redovisas uppföljning av grunduppdraget och uppföljning av en av två politiska inriktningar - kostnader för ekonomiskt bistånd ska minska.

Välfärdsnämnden har inte upprättat en verksamhetsberättelse för 2022.

Välfärdsnämnden finns inte längre sedan 1 januari 2023 och Härryda framtid inklusive Arbetsmarknadsenheten tillhör socialnämndens verksamhetsområde, därav inkluderas även socialnämndens mål, politiska inriktningar och uppföljning för arbetsmarknadsverksamheten för år 2023 i granskningen.

I socialnämndens verksamhetsplan 2023 framgår politisk inriktning för Härryda framtid samt socialnämndens mål och inriktning för Härryda framtid som är följande: Satsningarna på förebyggande arbete skall öka. I socialnämndens delårsrapport per augusti 2023 följs socialnämndens mål och inriktning om förebyggande arbete upp samt grunduppdraget för Härryda framtid. Vi inte kunnat ta del av socialnämndens verksamhetsberättelse 2023 utifrån granskningens tidsplan.

Uppföljning av Härryda framtid politiska inriktningar och grunduppdrag återfinns även i Härryda framtid verksamhetsberättelse. I verksamhetsberättelsen återfinns ingen jämförelse med riket för den politiska inriktningen - att Härryda kommun ska ha lägst andel arbetslösa och lägst andel hushåll beroende av försörjningsstöd i Sverige.

Bedömning

Delvis.

Bedömningen baseras på att likt tidigare granskning framgår ingen bedömning av om informationstalen, uppdragen eller kvalitetsindikatorerna är uppfyllda eller inte. Välfärdsnämnden har följt upp båda politiska inriktningarna i nämndens senast upprättade verksamhetsberättelse, däremot följs enbart en politisk inriktning upp i nämndens senast upprättade delårsrapport. Den politiska inriktningen - att Härryda kommun ska ha lägst andel arbetslösa och lägst andel hushåll beroende av försörjningsstöd i Sverige - presenteras inte eller utvärderas i förhållande till riket. Det saknas indikatorer för inriktningen.

Socialnämnden följer upp en av två politiska inriktningar i delårsrapport per augusti 2023. Det saknas indikatorer för den politiska inriktningen som följs upp.

I både välfärdsnämndens och socialnämndens uppföljning följs arbetsmarknadsverksamheten grunduppdrag upp med informationstal och kvalitetsindikatorer. Sedan 2023 följs kvalitetsindikatorer en gång per år.

Sammanfattning av åtgärdade rekommendationer

Rekommendation	Rekommendation genomförd
<p>Rekommendation 1 Se över målstyrningen av arbetsmarknadsverksamheten så att uppföljning av de politiska inriktningarna kopplas till indikatorer som medger att de faktiska målen går att följa upp årligen och står i harmoni med de politiska inriktningar</p>	<p>Rekommendationen är inte genomförd. Välfärdsnämndens förvaltning har reviderat sin uppföljning av arbetsmarknadsverksamheten sedan granskningen 2021, däremot har revideringen inte anpassats efter den rekommendation som lämnades vid förra granskningen. Av delårsrapport och årsredovisning framgår att de politiska inriktningarna inte följs upp på ett tydligt sätt, det saknas indikatorer för inriktningarna.</p>
<p>Rekommendation 2 Göra en samlad uppföljning och bedömning av de två politiska inriktningarnas utfall för arbetsmarknadsverksamheten i delårs- och årsbokslut</p>	<p>Rekommendationen är delvis genomförd. Likt tidigare granskning framgår ingen bedömning av om informationstalen, uppdragen eller kvalitetsindikatorerna är uppfyllda eller inte. I välfärdsnämndens verksamhetsberättelse 2021 följs de båda politiska inriktningarna upp. Likt tidigare granskningen presenteras eller utvärderas inte den politiska inriktningen - att Härryda kommun ska ha lägst andel arbetslösa och lägst andel hushåll beroende av försörjningsstöd i Sverige - i förhållande till riket. En av två politiska inriktningar följs upp i Välfärdsnämndens delårsrapport per augusti 2022.</p> <p>Sedan arbetsmarknadsverksamheten flyttat till socialnämnden kan vi se att uppföljning av en av två politiska inriktningarna hittills har skett i delårsrapport per augusti 2023, däremot saknas det indikatorer för inriktningen.</p>

Granskning av fastighetsunderhåll

Granskning av fastighetsunderhåll genomfördes 2021.

I granskningen av fastighetsunderhåll är revisorernas samlade bedömning att kommunstyrelsen inte har säkerställt ett ändamålsenligt underhåll av kommunens fastigheter.

De brister som framkom i granskningen var följande:

- Tillse att långsiktiga underhållsplaner för kommunens samtliga fastigheter upprättas. Underhållsplaner bör baseras på statusinvesteringar, branschmässiga riktvärden och andra relevanta underlag.
- Säkerställa att nyckeltal med bäring på fastighetsunderhåll identifieras.
- Försäkra sig om att det sker en bedömning och analys av den totala underhållsskulden kopplat till kommunens fastigheter.
- Tillse att adekvat uppföljning av fastighetsunderhåll sker vid kommunstyrelsens ordinarie uppföljningstillfällen.
- Försäkra sig om att det sker erforderliga riskanalyser och efterkontroller kopplat till fastighetsunderhåll.

Utifrån ovanstående brister lämnades fem rekommendationer till kommunstyrelsen.

Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?

Iakttagelser

PwC har på uppdrag av Härryda kommuns förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av fastighetsunderhåll under revisionsår 2021. De förtroendevalda revisorerna översände revisionsrapport med tillhörande missiv till kommunstyrelsen för granskning av fastighetsunderhåll 2021-09-06.

Kommunstyrelsen behandlade revisionsrapporten vid sitt sammanträde 2022-01-13 § 14. Kommunstyrelsen noterade förvaltningens svar och godkände de åtgärder som förvaltningen redovisat med anledning av revisorernas granskning.

Av Sektorn för teknik och förvaltningsstöd yttrande framgår följande:

- Förvaltningen bedömer att det påbörjade arbetet med statusbedömningar som i sin tur genererar underhållsplaner till stor del svarar upp till de brister revisorerna pekar på och grundar sina rekommendationer i.
- Arbetet med statusbedömningar kommer att ge ett bra underlag för framtida krav på underhåll av de kommunala fastigheterna.
- Statusbedömningarna kommer även att bli en del i den ordinarie uppföljningen och därmed kommer kommunstyrelsen att få en regelbunden redovisning av de kommunala fastigheternas underhållsskuld.
- Genom att området även ingår i sektorn för teknik- och förvaltningsstöds riskanalys för internkontroll från 2022 har det även säkrats upp att de sker kontinuerlig efterkontroll och riskanalys.

Bedömning

Ja.

Bedömningen baseras på att revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder har besvarats av kommunstyrelsen. I yttrandet på granskningen besvaras samtliga rekommendationer som lämnats i den tidigare granskningen av fastighetsunderhåll.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats? Sida 1/3

lakttagelser

Rekommendation 1: Tillse att långsiktiga underhållsplaner för kommunens samtliga fastigheter upprättas på ett så skyndsamt sätt som möjligt. Underhållsplanerna bör baseras på statusinvesteringar, branschmässiga riktvärden och andra relevanta underlag med syfte att ge en adekvat bild av underhållsbehov framgent.

Vid förra granskningen gavs rekommendationen om att kommunstyrelsen bör upprätta en långsiktig underhållsplan för samtliga av kommunens fastigheter. Underhållsplanen bör baseras på relevanta underlag för att få en adekvat bild av underhållsbehovet framgent.

I kommunstyrelsens yttrande framgår att det påbörjade arbetet med statusbedömning som i sin tur genererar underhållsplaner till stor del svarar upp till de brister revisorerna pekar på.

I de svar PwC mottagit av de skriftliga frågorna framgår att kommunstyrelsen tagit fram underhållsplaner sedan 2022 för statusinventerade fastigheter, det är dock ett pågående arbete. I dagsläget finns inte en underhållsplan för samtliga av kommunens fastigheter.

Av intervju framgår att det finns underhållsplaner framtagna för samtliga lokaler inom skola och förskola, som är baserade på statusinventeringar och branschmässiga riktvärden. Det pågår ett arbete med att ta fram underhållsplaner för socialförvaltningens lokaler. Under andra halvan av 2025 förväntas samtliga fastigheter ha en underhållsplan som bygger på statusinventeringen.

Rekommendation 2: Säkerställa att nyckeltal med bäring på fastighetsunderhåll identifieras. Nyckeltalen bör förankras i branschmässiga riktvärden och bör även tillåta jämförelser med andra kommuner. Uppföljning av dessa nyckeltal bör ske regelbundet och kan med fördel redovisas vid kommunstyrelsens ordinarie uppföljningstillfällen.

Vid förra granskningen gavs rekommendationen om att kommunstyrelsen bör säkerställa att nyckeltal med bäring på fastighetsunderhåll identifieras.

I kommunstyrelsens yttrande framgår att verksamhetssystemet Xpand utgår från nyckeltal men att det inte är en tydlig koppling till fastighetsunderhåll i systemet.

I svaren på de skriftliga frågorna framgår att Härryda kommun tidigare jämfört sig med nyckeltal via Repab, men valt att avsluta denna jämförelse på grund av det låga antalet kommuner som ingår. De har tidigare även använt sig av SKR:s mätning för fastighetsunderhåll för olika regioner. I de skriftliga svaren framgår inte om nyckeltal används i kommunens arbete i fastighetsunderhåll.

Av intervju framgår att Härryda kommun fortfarande använder sig av Repab (nu Momentum) dock med reservation eftersom det är få kommuner som är med i denna mätning. Vidare framgår att de även jämför sig på egen hand med liknande kommuner i Sverige, även här lyfts svårigheter sett till kommunernas skiftande statusinventeringsarbete. I kommunstyrelsens verksamhetsplan 2023 återfinns en kvalitetsindikator som beskriver sambandet mellan fastighetsprojekt och ekonomin kopplat till det. I kommunstyrelsens verksamhetsplan 2023 listas 4 kvalitetsindikatorer som har bäring på fastighetsunderhåll; *ändamålsenliga lokaler (NKI)*, *andel genomförda underhållsprojekt i utbildningslokaler (jämfört med plan)*, *underhållsbehov kr/kvm (150 kr) jämfört med utfall*, och till sist *kostnad för skadegörelse på kommunens fastigheter, tkr*.

Rekommendation 3: Försäkra sig om att det sker en bedömning och analys av den totala underhållsskulden kopplat till kommunens fastigheter. Regelbunden redovisning av hur underhållsskulden utvecklas över tid kan med fördel ske till kommunstyrelsen.

Vid förra granskningen gavs rekommendationen om att kommunstyrelsen bör försäkra sig om att det sker en bedömning och analys av den totala underhållsskulden kopplat till kommunens fastigheter samt att redovisning kan med fördel ske till kommunstyrelsen.

I kommunstyrelsens yttrande framgår att det påbörjade arbetet med statusbedömningar kommer även att bli en del i den ordinarie uppföljningen och därmed kommer kommunstyrelsen att få en regelbunden redovisning av de kommunala fastigheternas underhållsskuld. Det framgår också att området ingår i sektorn för teknik och förvaltningsstöd riskanalys för intern kontroll från 2022, genom det har det säkrats upp att det sker kontinuerlig efterkontroll och riskanalys.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats? Sida 2/3

Som nämnts tidigare pågår ett arbete med att statusinventera samtliga av kommunens fastigheter för att sedan ta fram underhållsplaner för att bedöma och analysera den totala underhållsskulden

I de skriftliga svaren framgår att det i dagsläget finns analys av underhållsskuld för utbildningslokaler och socialförvaltningens lokaler. Övriga fastigheter får sin analys klar i början av 2025. Vidare framgår att underhållsskulden redovisas regelbundet till ekonomiutskottet, samtidigt som en uppföljning av hur fastighetsfunktionen arbetar med fastighetsunderhåll hållits för kommunstyrelsen under hösten 2023.

Av intervju framgår att redovisningen av underhållsskulden till ekonomiutskottets sker med varierande regelbundenhet, vilken kan verifieras av protokoll från ekonomiutskottet. Enligt protokoll som vi tillhandahållit av Härryda kommuns ekonomiutskott redovisas underhållsskulden till ekonomiutskottet en gång under 2022. Genom kontakt med en representant från ekonomiutskottet informeras PwC att fastighetsunderhållet inte varit en punkt på ekonomiutskottets dagordning under 2023. Inom ramen för granskningen har vi tillhandahållit presentation *Åtterrapporering renovering och statusbedömningar* som presenterades för kommunstyrelsen 2023-11-23 § 379 där redovisning av kommunens underhållsskuld framgår. Vid sakgranskning framgår att statusinventering av fastigheter där socialtjänsten bedriver verksamhet redovisades för ekonomiutskottet under februari 2024.

Rekommendation 4: Tillse att adekvat uppföljning av fastighetsunderhåll sker vid kommunstyrelsens ordinarie uppföljningstillfällen. Uppföljningen bör innehålla en helhetsbild av utfall mot budget och kan med fördel kompletteras med en uppdelning i reinvesteringar respektive resultatförda fastighetsunderhåll samt planerat respektive felavhjälpande fastighetsunderhåll

Vid förra granskningen gavs rekommendationen om att kommunstyrelsen tillser att adekvat uppföljning av fastighetsunderhåll sker vid kommunstyrelsens ordinarie uppföljningstillfällen.

I kommunstyrelsens yttrande framgår att de påbörjade statusbedömningarna kommer bli en del i den ordinarie uppföljningen och därmed kommer kommunstyrelsen att få en regelbunden redovisning av de kommunala fastigheternas underhållsskuld.

I de skriftliga svaren framgår att kommunstyrelsens uppföljning sker via nyckeltal i verksamhetsberättelsen samt via informationspunkt på kommunstyrelsens sammanträde någon gång per år. Utöver detta får kommunstyrelsens ekonomiutskott flera informationer under året.

Av intervju framgår att uppföljningen innehåller information om underhållsskulden och hur arbetet sett ut med fastighetsekonomin. Uppföljningen är inte uppdelad i reinvesteringar respektive resultatförda fastighetsunderhåll, inte heller planerat respektive felavhjälpande fastighetsunderhåll.

Av kommunstyrelsens verksamhetsberättelse 2022 framgår utfall mot budget samt en redogörelse för att underhållsplaner tagits fram för samtliga skolor och att statusbedömningar genomförts på alla kommunens förskolor. I investeringsredovisning 2022 för sektor teknik och förvaltningsstöd redovisas utfall mot budget för bland annat komponentutbyte fastighet samt komponentutbyte akut underhåll.

I kommunstyrelsens delårsrapport per augusti 2023 framgår att som en följd av de statusinventeringar som skett i kommunens utbildningslokaler har ett flertal stora underhållsprojekt startats upp. I investeringsredovisning för sektor teknik och förvaltningsstöd redovisas utfall mot budget för bland annat komponentutbyte fastighet samt komponentutbyte akut underhåll.

Rekommendation 5: Försäkra sig om att det sker erforderliga riskanalyser och efterkontroller kopplat till fastighetsunderhåll. Det är av särskild vikt då kommunen i nuläget är i stånd att implementera en nyligen framtagen strategi för fastighetsunderhåll. Riskanalys och efterkontroller kan med fördel inkluderas i kommunstyrelsens internkontrollplan.

Vid förra granskningen gavs rekommendationen om att kommunstyrelsen bör försäkra sig om att det sker erforderliga riskanalyser och efterkontroller kopplat till fastighetsunderhåll.

I kommunstyrelsens yttrande framgår att sektorn för teknik och förvaltningsstöd genomfört riskanalys för intern kontroll från 2022 och att det även säkrats upp att det sker kontinuerligt efterkontroll och riskanalys.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats? Sida 3/3

I de skriftliga svaren från förvaltningen framgår att det inte fullt ut görs riskanalyser och efterkontroller kopplat till fastighetsunderhåll. Förvaltare och projektledare prioriterar vilka underhållsåtgärder som behöver genomföras och i vilken ordning. Vidare svarar förvaltningen nej på frågan om riskanalyser och efterkontroller inkluderas i kommunstyrelsens internkontrollplan.

För granskningen har vi tagit del av internkontrollplan 2022 för sektorn för teknik och förvaltningsstöd, där det framgår att fastighetsunderhåll var en identifierad risk i riskanalysen men den var inte en del av internkontrollplanen.

Av intervju framgår att kommunstyrelsens riskanalyser och internkontrollplan inte har inkluderat fastighetsunderhåll eftersom att risken bedöms ha minskat utifrån det pågående arbetet med statusinventeringar och underhållsplaner. Dessutom har budgeten för fastighetsunderhåll utökats och vid intervju framgår att budgeten anses tillräcklig för fastighetsunderhåll vilket också minskar riskerna.

I kommunstyrelsens verksamhetsberättelse 2023 framgår att enligt kommunstyrelsens beslut 2021 beviljades fastighetsfunktionen att överskrida budgeten med 15 mnkr år 2021. Eftersom 7,6 mnkr av dessa medel inte användes, tilläts mer omfattande underhållsåtgärder även år 2022 för att uppnå totalbeloppet. I skriftliga svar framgår att under 2023 fick fastighetsfunktionen ett stort tillskott i sin budgetram för att hantera den underhållsskuld som redovisats till politiken. Under 2024 kommer budgeten justeras ytterligare. I kommunstyrelsens verksamhetsplan 2023 framgår att ett anslag om 225 mnkr har avsatts under planperioden för renovering och underhåll av lokaler kopplat till fastighetsstrategi.

Under perioden 2021-2024 har underhållsbudgeten utökats med 338 %. Vidare framgår av inkomna svar på skriftliga frågor att om nuvarande budgetkompensation får vara kvar fram till 2035 har fastighetsfunktionen goda möjligheter att hantera nuvarande underhållsskuld och ha ett fastighetsbestånd i gott skick. Budgetramen från 2024 och framåt anses därför rimlig.

Bedömning

Delvis.

Bedömningen baseras på att det pågår ett arbete med att statusinventera kommunens samtliga fastigheter som sedan genererar i underhållsplaner. Arbetet är slutfört för samtliga utbildningslokaler och arbete pågår för socialförvaltningens lokaler.

Vi kan inte spåra en tydlig uppföljning av fastighetsunderhåll vid kommunstyrelsens ordinarie uppföljningstillfällen. Fyra kvalitetsindikatorer finns i kommunstyrelsens verksamhetsplan avseende fastighetsunderhåll, däremot saknas nyckeltal för exempelvis andel planerat fastighetsunderhåll respektive akut fastighetsunderhåll.

Fastighetsunderhåll har inte varit inkluderat i kommunstyrelsens riskanalys eller internkontrollplan sedan den tidigare granskningen genomfördes. Förvaltare och projektledare prioriterar vilka underhållsåtgärder som behöver genomföras och i vilken ordning. Den utökade budgeten och det pågående arbetet med statusinventeringar som genererar i underhållsplaner bedöms minska riskerna inom området fastighetsunderhåll.

Sammanfattning av åtgärdade rekommendationer sida 1/2

Rekommendation	Rekommendation genomförd
<p>Rekommendation 1 Tillse att långsiktiga underhållsplaner för kommunens samtliga fastigheter upprättas på ett så skyndsamt sätt som möjligt. Underhållsplanerna bör baseras på statusinvesteringar, branschmässiga riktvärden och andra relevanta underlag med syfte att ge en adekvat bild av underhållsbehov framgent</p>	<p>Rekommendationen är delvis genomförd. Det finns underhållsplaner framtagna för samtliga lokaler inom skola och förskola som är baserade på statusinventeringar och branschmässiga riktvärden. Det pågår ett arbete med att ta fram underhållsplaner för socialförvaltningens lokaler. Under andra halvan av 2025 förväntas samtliga fastigheter i kommunen ha genomgått statusinventering.</p>
<p>Rekommendation 2 Säkerställa att nyckeltal med bäring på fastighetsunderhåll identifieras. Nyckeltalen bör förankras i branschmässiga riktvärden och bör även tillåta jämförelser med andra kommuner. Uppföljning av dessa nyckeltal bör ske regelbundet och kan med fördel redovisas vid kommunstyrelsens ordinarie uppföljningstillfällen</p>	<p>Rekommendationen är delvis genomförd. Härryda kommun använder sig av Repab (nu Momentum) dock med reservation eftersom det är få kommuner som är med i denna mätning. De har tidigare även använt sig av SKR:s mätning för fastighetsunderhåll för olika regioner. Förvaltningen jämför sig på egen hand med liknande kommuner i Sverige, även här lyfts svårigheter sett till kommunernas skiftande statusinventeringsarbete. I kommunstyrelsens verksamhetsplan 2023 återfinns 4 kvalitetsindikatorer som har bäring på fastighetsunderhåll. Det saknas indikatorer för exempelvis andel akut fastighetsunderhåll och andel planerat fastighetsunderhåll.</p>
<p>Rekommendation 3 Försäkra sig om att det sker en bedömning och analys av den totala underhållsskulden kopplat till kommunens fastigheter. Regelbunden redovisning av hur underhållsskulden utvecklas över tid kan med fördel ske till kommunstyrelsen</p>	<p>Rekommendationen är delvis genomförd. I dagsläget finns analys av underhållsskuld för utbildningslokaler och socialförvaltningens lokaler. Övriga fastigheter får sin analys klar i början av 2025. En viss uppföljning av underhållsskulden har skett till ekonomiutskottet under 2022 samt vid ett tillfälle under 2023 till kommunstyrelsen.</p>

Sammanfattning av åtgärdade rekommendationer sida 2/2

Rekommendation	Rekommendation genomförd
<p>Rekommendation 4 Tillse att adekvat uppföljning av fastighetsunderhåll sker vid kommunstyrelsens ordinarie uppföljningstillfällen. Uppföljningen bör innehålla en helhetsbild av utfall mot budget och kan med fördel kompletteras med en uppdelning i reinvesteringar respektive resultatförda fastighetsunderhåll samt planerat respektive felavhjälpande fastighetsunderhåll</p>	<p>Rekommendationen är delvis genomförd. Kommunstyrelsen tar del av uppföljning av fastighetsunderhåll genom delårsrapport och verksamhetsberättelse. I investeringsredovisning för sektor teknik och förvaltningsstöd (som ingår i kommunstyrelsens delårsrapport och verksamhetsberättelse) redovisas utfall mot budget för bland annat komponentutbyte fastighet samt komponentutbyte akut underhåll. Kommunstyrelsen har även fått återrapportering renovering och statusbedömningar i november 2023. Den uppföljning som kommunstyrelsen tagit del av har inte varit uppdelad i reinvesteringar respektive resultatförda fastighetsunderhåll samt planerat respektive felavhjälpande fastighetsunderhåll</p>
<p>Rekommendation 5 Försäkra sig om att det sker erforderliga riskanalyser och efterkontroller kopplat till fastighetsunderhåll. Det är av särskild vikt då kommunen i nuläget är i stånd att implementera en nyligen framtagna strategi för fastighetsunderhåll. Riskanalys och efterkontroller kan med fördel inkluderas i kommunstyrelsens internkontrollplan</p>	<p>Rekommendation är genomförd. I de skriftliga svaren från förvaltningen framgår att det inte helt görs riskanalyser och efterkontroller kopplat till fastighetsunderhåll. Förvaltare och projektledare prioriterar vilka underhållsåtgärder som behöver genomföras och i vilken ordning. Vidare svarar förvaltningen nej på frågan om riskanalyser och efterkontroller inkluderas i kommunstyrelsens internkontrollplan.</p> <p>Av intervju framgår att kommunstyrelsens riskanalyser och internkontrollplan inte har inkluderat fastighetsunderhåll eftersom att risken bedöms ha minskat utifrån det pågående arbetet med statusinventeringar och underhållsplaner. Dessutom har budgeten för fastighetsunderhåll utökats och vid intervju framgår att budgeten anses tillräcklig för fastighetsunderhåll vilket också minskar riskerna.</p> <p>I internkontrollplan 2022 för sektorn för teknik och förvaltningsstöd framgår att fastighetsunderhåll var en identifierad risk i riskanalysen men den var inte en del av internkontrollplanen.</p>

Granskning av intern kontroll i intäktprocessen

Granskningen av intern kontroll i intäktprocessen genomfördes 2021.

I granskningen av intern kontroll i intäktprocessen var den sammanfattande bedömningen att kommunstyrelsen och nämnderna inte har en helt tillräcklig intern kontroll i kommunens intäktprocesser.

De brister som framgick i granskningen var:

- Dokumenterade riktlinjer och rutiner är inte fullständiga eller aktuella vad gäller kundfaktureringsprocessens inledande steg inför och vid framtagandet av debiteringsunderlaget.
- Svårt att få en tydlig överblick över alla rutindokument.
- I regel är inte intäktsgruppernas rutiner dokumenterade, det samma gäller för resultat av genomförda kontroller.

Utifrån ovanstående brister lämnades tre rekommendationer till kommunstyrelsen och välfärdsnämnden.

Har revisorernas synpunkter och förslag till åtgärder besvarats av respektive nämnd/styrelse?

Iakttagelser

PwC har på uppdrag av Härryda kommuns förtroendevalda revisorer genomfört en granskning av intern kontroll i intäktprocessen under revisionsår 2021. De förtroendevalda revisorerna översände revisionsrapport med tillhörande missiv till kommunstyrelsen och välfärdsnämnden för granskning av intern kontroll i intäktprocessen 2021-10-25.

Kommunstyrelsen behandlade revisionsrapport vid sitt sammanträde 2022-06-02 § 231 och fattade följande beslut: Kommunstyrelsen noterar förvaltningens svar och godkänner de åtgärder som förvaltningen redovisat med anledning av revisorernas granskning.

Välfärdsnämnden behandlade revisionsgranskningen vid sitt sammanträde 2022-06-01 § 124 och fattade följande beslut: Välfärdsnämnden noterar förvaltningens svar och godkänner de åtgärder som förvaltningen redovisat med anledning av revisorernas granskning.

Av kommunstyrelsen och välfärdsnämndens yttranden framgår att följande åtgärder ska vidtas av förvaltningen:

- Revidering och aktualisering av riktlinjer gällande in och utbetalningar samt kravhantering.
- Utveckling av dokumenterade rutiner för arbetet med intäktprocessen och kontrollmoment.

Bedömning

Ja.

Bedömningen baseras på att kommunstyrelsen och välfärdsnämnden har besvarat de synpunkter och förslag till åtgärder som lämnats i revisionsrapporten med tillhörande missiv. Samtliga rekommendationer har besvarats av kommunstyrelsen och välfärdsnämnden.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats?

lakttagelser

Rekommendation 1: Revidera och aktualisera finanspolicyns riktlinjer gällande in- och utbetalningar samt kravhantering samt säkerställ att de efterlevs

Vid förra granskningen gavs rekommendationen att kommunstyrelsen och välfärdsnämnden bör revidera och aktualisera finanspolicyns riktlinjer gällande in- och utbetalningar samt kravhantering samt säkerställa att de efterlevs.

I kommunstyrelsen och välfärdsnämndens yttrande framgår att "åtgärden revidering och aktualisering av riktlinjer gällande in och utbetalningar samt kravhantering" kommer att vidtas.

Av intervju framgår att finanspolicyn utan bilagan revideras och aktualiseras årligen. Revidering av bilagan med tillhörande riktlinjer är däremot ett pågående arbete som planeras färdigställas under våren 2024. Vidare framgår under intervju att arbetssättet för rutiner är oförändrat från den fördjupade granskningen som utfördes 2021. För att säkerställa att rutiner efterlevs för ekonomiavdelningen diskussioner med verksamheterna. Det finns en framtagen rutin för digitala flöden för påminnelser för obetalda fakturor.

Rekommendation 2: Upprätta tydliga dokumenterade rutiner för arbetet med kundfakturerings och kravhantering för samtliga intäktsströmmar i kundfaktureringsprocessens inledande steg inför och vid framtagandet av debiteringsunderlag.

Vid förra granskningen gavs rekommendationen om att kommunstyrelsen och välfärdsnämnden bör upprätta tydliga och dokumenterade rutiner för arbete med intäktsprocessen.

I kommunstyrelsen och välfärdsnämndens yttrande framgår att åtgärden "utveckling av dokumenterade rutiner för arbetet med intäktsprocessen och kontrollmoment" kommer att vidtas.

Av intervju framgår att kommunen skarpt bytte ekonomisystem i slutet av 2021 och i samband med det har förvaltningarna börjat se över sina rutiner för arbetet med intäktsprocessen. Skriftliga frågor har skickats ut till respektive handläggare för de fyra intäktsgrupper som ingick i den tidigare granskningen (barnomsorgsavgifter, äldreomsorgsavgifter, hyror inom sektorn för socialtjänst samt interkommunala ersättningar).

Av inkomna svar på de skriftliga frågorna som skickats ut till handläggare för barnomsorgsavgifter och interkommunala ersättningar framgår att missnöje med leverantör resulterade i att en ny upphandling genomfördes under 2022-2023 och mot bakgrund av detta har dokumenterade rutiner för kundfaktureringsprocessens inledande steg inför och vid framtagande av debiteringsunderlag avseende barnomsorg inte kunnat prioriteras. Under 2024 förväntas arbetet med att formalisera inarbetade rutiner och manualer från systemleverantörer att påbörjas för barnomsorgsavgifter. För interkommunala ersättningar finns ingen framtagen rutin, Härryda kommun följer det samverkansavtal som är framtaget med Göteborgsregionen (GR).

Av skriftliga svar från handläggare för äldreomsorgsavgifter framgår att de har två handskrivna processkort, en för fakturasammanställning och en avgiftsammanställning. Sektorn för socialtjänst har även en debiteringsrutin med syfte att kvalitetssäkra debiteringen i verksamhetssystemet Treserva, som används av handläggarna.

Av skriftliga svar från administrativ chef, sektorn socialtjänst, framgår att utifrån att tidigare rapport inte innehöll några alarmerande brister rörande hyresdebitering inom sektorn socialtjänst så har inga åtgärder i nuvarande process prioriterats under 2023. Administrativ chef har tillsammans med administratörgruppen diskuterat i stort hur de kan förbättra sina interna processer rörande hyresdebitering för att säkra upp sårbarheter som de ser. Ett planerat förbättringsarbete för 2024 är att fler administratörer som ombesörjer hyresdebitering ska lära sig varandras områden, för att minska sårbarheter vid exempelvis sjukdom och semester.

Rekommendation 3: Förtydliga och dokumentera vilka kontroller som ska ske samt säkerställa att resultatet av dessa kontrollmoment dokumenteras på ett strukturerat sätt.

Vid förra granskningen gavs rekommendationen om att kommunstyrelsen och välfärdsnämnden bör förtydliga och dokumentera vilka kontroller som ska ske samt säkerställa att resultatet av dessa kontrollmoment dokumenteras på ett strukturerat sätt.

Har synpunkterna och förslagen åtgärdats?

I kommunstyrelsen och välfärdsnämndens yttrande framgår att det finns dokumenterade rutiner i form av flödesscheman och manualer för hur arbetet ska utföras. En rad kontroller utförs med dokumenteras och hanteras normalt enbart vid avvikelser.

Av intervju framgår att det inte finns ett övergripande dokument som utgörs av kontrollmoment och dess resultat. Vidare framgår att intervjupersoner ser ett behov av att dokumentera hela kedjan men det återstår ett arbete med att bedöma på vilken nivå dokumentation av kontroller ska genomföras. Vidare framgår att det sker en indirekt kontroll genom prognosrapportering månatligen, där kommunens ekonomer träffar varje enskild verksamhet och följer upp intäktsprocessen.

I inkomna skriftliga svar från administrativ chef, sektorn för utbildning, kultur och fritid, framgår att den utdragna processen med ny upphandlad leverantör även påverkat dokumentationen om vilka kontroller som ska ske inom respektive intäktsgrupp. Under 2024 införs en modul i det nya systemet, vilket kommer att möjliggöra inkomstkontroller med början på år 2026 (kontrollen görs retroaktivt). Handläggaren tillägger att stickprovskontroller utförs regelbundet och ligger till grund för barnomsorgsavgiften. För interkommunala ersättningar genomförs en månadsavstämning av utfallet av intendent på gymnasiet.

I inkomna skriftliga svar från administrativ chef, sektorn för socialtjänst, framgår att kontroll av intäkterna sker i samband med månadsprognoser och uppföljning av ekonomin av ansvarig chef. Kontroll sker i detta fall inte på individnivå utan per kontonivå/enhetsnivå. Vid avvikelser av något slag rörande ekonomin (så även hyresintäkter) ska detta enligt sektorns prognosmodell kommenteras särskilt vid månadsprognoser, vilket följs upp flera gånger årligen tillsammans med ekonomer, utvecklingschef och sektorschef. Intäktskontroll per individnivå sker även via så kallade "restlistor" från ekonomifunktionen, där sammanställd information om uteblivna hyresintäkter per hyresgäst, lämnas via administratör till budgetansvarig chef. Listan granskas och följs vid behov upp med ansvarig handläggare för hyresgästen.

Bedömning

Delvis.

Bedömningen baseras på att det pågår ett arbete med att revidera finanspolicyns riktlinjer gällande in- och utbetalningar samt kravhantering. Vidare baseras bedömningen på att det delvis finns upprättade tydliga dokumenterade rutiner för arbete med intäktsprocessen. Det kvarstår ett arbete med att förtydliga och dokumentera vilka kontroller som ska ske samt säkerställa att resultatet av dessa kontrollmoment dokumenteras på ett strukturerat sätt.

Sammanfattning av åtgärdade rekommendationer

Rekommendation	Rekommendation genomförd
Rekommendation 1 Revidera och aktualisera finanspolicyns riktlinjer gällande in- och utbetalningar samt kravhantering samt säkerställ att de efterlevs	Rekommendationen är delvis genomförd. Finanspolicyn utan bilagan revideras och aktualiseras årligen. Revidering av bilagan är däremot ett pågående arbete som planeras färdigställas under våren 2024.
Rekommendation 2 Upprätta tydliga dokumenterade rutiner för arbete med intäktsprocessen	Rekommendationen är delvis genomförd. Härryda kommun har nyligen bytt ekonomisystem och i samband med detta har förvaltningarna börjat se över dess rutiner för arbete med intäktsprocessen. Inom barnomsorgsavgiften har ett byte av leverantör fördröjt processen för implementering av rutiner för arbete med intäktsprocessen. Under 2024 planeras dock arbetet med barnomsorgsavgiftens rutiner för arbetet med intäktsprocessen ta vid. För interkommunala ersättningar finns en dokumenterad samverkansavtal mot Göteborgsregionen (GR), som handläggaren följer. För äldreomsorgsavgifter finns handskrivna processkartor för fakturasammanställning och en avgiftsammanställning. Sektorn för socialtjänst har även en debiteringsrutin med syfte att kvalitetssäkra debiteringen i verksamhetssystemet Treserva, som används av handläggarna. För hyror inom sektorn socialtjänst har administrativ chef har tillsammans med administratörgruppen diskuterat i stort hur de kan förbättra deras interna processer rörande hyresdebitering för att säkra upp sårbarheter som de ser. Ett planerat förbättringsarbete för 2024 är att fler administratörer som ombesörjer hyresdebitering ska lära sig varandras områden, för att minska sårbarheter vid exempelvis sjukdom och semester.
Rekommendation 3 Förtydliga och dokumentera vilka kontroller som ska ske samt säkerställa att resultatet av dessa kontrollmoment dokumenteras på ett strukturerat sätt.	Rekommendationen är inte genomförd. I kommunstyrelsen och välfärdsnämndens yttrande framgår att det finns dokumenterade rutiner i form av flödesscheman och manualer för hur arbetet ska utföras. En rad kontroller utförs men dokumenteras och hanteras normalt enbart vid avvikelser. Vidare framgår att det sker en indirekt kontroll genom prognosrapportering månatligen, där kommunens ekonomer träffar varje enskild verksamhet och följer upp intäktsprocessen. För granskningen kan vi inte verifiera att det har förtydligats och dokumenterats vilka kontroller som ska ske och därav framgår det inte heller hur kontrollerna ska dokumenteras på ett strukturerat sätt.

3

Revisionell bedömning

Revisionell bedömning

PwC har, på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Härryda kommun, genomfört en uppföljande granskning av fördjupade granskningar under 2021. Syftet har varit att bedöma om om granskade nämnder och kommunstyrelsen vidtagit tillräckliga åtgärder med anledning av den bedömning och åtgärdsförslag som lämnats i genomförda granskningar.

De bedömningar som lämnas utifrån respektive granskning framgår nedan:

Vi bedömer att kommunstyrelsen *inte helt* har vidtagit tillräckliga åtgärder med hänsyn till revisorernas rekommendationer utifrån genomförd granskning av kommunens arbete med att beakta barnkonventionen.

Vi bedömer att socialnämnden *inte helt* har vidtagit tillräckliga åtgärder med hänsyn till revisorernas rekommendationer utifrån genomförd granskning av välfärdsnämndens styrning och ledning av arbetsmarknadsverksamheten.

Vi bedömer att kommunstyrelsen *inte helt* har vidtagit tillräckliga åtgärder med hänsyn till revisorernas rekommendationer utifrån genomförd granskning av fastighetsunderhåll

Vi bedömer att kommunstyrelsen och socialnämnden *inte helt* har vidtagit tillräckliga åtgärder med hänsyn till revisorernas rekommendationer utifrån genomförd granskning av intern kontroll i intäktsprocessen.

Rekommendationer

- Vi rekommenderar kommunstyrelsen och socialnämnden att färdigställa och åtgärda de delar som påbörjats och/eller återstår utifrån tidigare lämnade rekommendationer.

2024-03-04

Marie Lindblad

Uppdragsledare

Johanna Larsson

Projektledare